

del Nordest: *DECat* VIII, 950a6-26.

Sa Tuna, cala i barri marítim de Begur, situat entre Aiguafreda i el cap Begur. Sengles *Cova de la Tuna* a Solius i a Sant Pere de Casserres.

Les Tunes, NL antic del terme de les Preses documentat l'any 957: *pervenit ad ipsas Tunas* (Monsalvatje IX, 188). *Obaga de les Tunes*, en el vessant N. del Turó d'En Jofrè i Roca de Guilla, en el terme de Tordera (Cor. 1-II-1970). *Les Tunes* o *Les Estunes*, banc de roca amb profundes esclètxes, corredors i grutes, en la vora O. de l'Estany de Banyoles (XLIV, 133; Reig Vilardell, *Monogr. de Cat.* II, 67).

Les Estunes a Cantallops. *Font de les Estunes* a Canet d'Adri (XLIV, 118).

Serrat de Bòra-tuna entre Canet d'Adri i Llorà. J. F. C.

Tunes, V. *Tuna*

Can TUNIS

És el nom de la barriada forana de Barcelona, que s'ha format al peu de Montjuïc de la banda ponentina, entre el Morrot i la platja de La Farola del Llobregat. Ja ben fixat, des d'unes quantes generacions: en responc no sols des de la meua infància perquè sé que ja era ben fixat i general, en aquesta forma, quan el meu pare s'ho mirava des del castell de Montjuïc, per entre les reixes en les Hores de Sol, de *Presons Imaginàries*. El nom oficial de l'Ajuntament era «Casa Antúnez», però això significa ben poc per a qualsevol que recordi com nasqué aqueixa nomenclatura d'aluviu, de policies, empleats i «concejales de R. O.».

Sobre l'*ETIM.* i la precaritat de les dues formes, han vacil·lat els més erudits que s'ho han plantejat, des del més diligent i documentat de tots, Carreras Candí, que en el seu volum *Ciutat de Barcelona* de la GGC, ha sostingut les dues teories.

Si almenys comptéssim amb coneixement veritable de quan apareix per escrit, però és una aspiració poc esperançada, quan es tracta de noms de nivell popular, desatesos de senyors i de la gent d'Església.

En un opuscle publicat a Barcelona l'a. 1852, Joaquim Font proposa que s'edifiqui a la «llanura de Casa Antúnez» per descongestionar els barris i fàbriques de la ciutat (GGC, 860). És de témer que aquesta restarà la data ben controlada i més antiga del nom; després ja s'usa la forma oficial castellana, en fer-hi emprendre el 1883 les obres del Cementiri Nou a la seva part muntanyosa; el Cardenal Cassanyas, alguns decennis abans, no en parla encara en crear noves sufragànies en aquells suburbis de la ciutat; i no s'hi creà una «coadjutòria parroquial» fins a 1907 (GGC, p. 931). CCandí, en parlar de la platja de «Fraga», medieval, explica «avui *Can Tunis*» (n. 112), però això últim ho diu ell i la data de 1409, que dona es refereix al nom *Fraga*. En altres passatges escriu «*Can Tunis* o *Antúnez*».

Les *ETIM.* sostingudes són: (A) Aquella «*Platja* o

Cova» en el S. XVI era refugi de naus pirates de TUNIS i d'Alger, que s'hi posaven a l'aguait de les galeres barcelonines, p. ex., la que sortí d'allí prop el 1395 cap a Mallorca (p. 970); projectant que s'hi faria torre de defensa, quelcom s'hi féu ja el 1265, però en el S. XVI seguia el perill, i «d'aquí li vingué a dita platja el pintoresc nom de Can Tunis pels que hi venien de terra *tunisenc*» (p. 599). I no són suposicions perquè consta la construcció d'aqueixes torres de «mos», en aquell lloc, els anys 1566 i 1577 (més sobre aquestes construccions a la p. 600) i una data important: que s'hi féu una capella el 1577 (p. 970).

Però (B), més endavant i en la mateixa obra, compremem que deu acceptar l'altra teoria. Conta, en efecte, que Juan Antúnez heretà el 1763 la demarcació *Fraga*, del seu pare «Manuel Antúnez». Això ho diu el text de GGC (p. 949), però hi posa la n. 2500 en què explica: H. Juan Antúnez hi feu millores per convertir en terra cultivable aquells arenals, en els anys 1772 a 1807. Ara bé, això ho cita (n. 2501) d'una revista «*La Estrella de Mar*», n. 11, 2-II-1914, publicada pel regent d'aquella «tinència».

Accepta, doncs, que *Can Tunis* ve de la pron. vulgar cat. de *Can-Antunes*. És l'acceptada per l'*Enc. Cat.* (art. signat per Carme Massana, amb cita dels mateixos noms i circumstàncies i dades que en la nota de CCandí).

Qui té raó: l'Antúnez pare i fill fou un personatge real o mític? No en trauré l'aigua clara ni probablement mai ningú anirà a cercar partides de baptisme o de registre civil, per aclarir un nom de lloc pobre, de font misteriosa. En tals casos el personatge és —sí i no— mític. La gent es pregunta d'on ve el nom, i els petits savis locals diuen... És això el que havia trobat el de la «*Estrella de Mar*». D'acord que hi hagué aqueix Antúnez (un de tants immigrants), i pogué ser propietari de terres a Can Tunis, si se n'alabava...

Es faria ben versemblant, si fos un NP corrent, o almenys ben conegut. No dubtem que de fet existeix aquest patronímic castellà (o portuguès) format sobre *Antonio* o *Anton* (tal com els infinits *López*, *Alvarez* etc.), amb metaforia causada per la -i del genitiu ANTONI; potser propi d'Extremadura o Portugal, car hi ha *Antúnez*, nom d'un veïnat pagès agre. a Ceclavín (prov. de Càceres).

Sabem que persones de nom semblant han viscut en terra nostra: semblant, no igual. Heus aquí uns testimonis independents en aquesta qüestió. El Baró de Maldà, conta que el 1779 algunes centelles «caigueren en diversos punts de la ciutat: carrer Nou i Portal del Angel i altres en la Barceloneta, altres en casa d'*En Tunes* que li ha desbarat un rellotge - - » (*Calaix de S. I.*, 8.4f.): propietari, doncs, ben conegut, però de la Barceloneta... L'altra és més lluny, rossellonès, a Tuïr l'a. 1781 i 82 hi havia la «*rue d'En Tunis*» i «*place d'En Tunis*» (Desplanque, *Arch. de Thuir*, 118). Tenim, doncs, aquí doble testimoni d'un ús popular semblant a «*can Tunis*», que (sabent qui era En Maldà) tant pot venir d'haplologia vulgar de «*casa d'Antúnez*», com d'un sobrenom «*en Tunis*», de gent rela-